
Mladen Parlov
SRCE PASTORALA – PASTORAL ZVANJA
The heart of pastoral – the pastoral of vocation

UDK: 262.14
Pregledni znanstveni članak
Primljeno 3 (2008.)

SAŽETAK

Autor najprije kratko konstatira krizu duhovnih zvanja u suvremenom svijetu koji je izradio antropološki model «čovjeka bez zvanja». Navodi značajke tog antropološkog modela koji je u dubokoj suprotnosti s kršćanskom antropologijom. Potom progovara o zvanju (pozivu) Crkve te o zvanjima u Crkvi, polazeći od izvornog Božjeg plana o pozivu čovjeku, a što je svoje ispunjenje i vrhunac imalo u događaju Isusa Krista. U trećem dijelu članka autor izlaže koja bi bila zadaća svećenika, kao izravnih pastoralnih službenika, u pastoralu duhovnih zvanja te potom navodi i neka konkretna pastoralna djelovanja u radu s djecom i mladima, a u pogledu duhovnih zvanja. Na kraju autor kratko navodi kriterije razlučivanja autentičnosti duhovnih zvanja.

Ključne riječi: pastoral, zvanje/zvanja, svećenik, ministerijalno svećeništvo, Crkva, Isus Krist, kriteriji razlučivanja.

UVOD

Od svih kriza koje potresaju suvremeno društvo i Crkvu u tom društvu, čini se da je najteža kriza duhovnih zvanja. Današnji mladi žive u 'politeističkoj' i neutralnoj kulturi koja im zamagljuje pogled na velike stvarnosti i životne vrijednosti. Ako s jedne strane traže autentičnost, osjećajnost, proživljene međuljudske odnose, s druge su razočarani ideologijama, ranjeni blagostanjem, zbunjeni etičkom dezorijentacijom.

Sekularizacija društva i procesi unutar tog fenomena doveli su do krize tradicionalne religioznosti, ali i do krize institucionalnog autoriteta koji ju je podržavao. To se, naravno, nije moglo ne odraziti i na krizu svećeničkih zvanja te općenito na krizu svećeničkog života. U situaciji u kojoj potreba za religioznošću raste («religija da, Bog ne!»), a istodobno religija u društvenom kontekstu znači puno manje nego u prošlosti, i uloga klerika, svećenika je redimenzionirana, umanjena. Potrebno je stoga na nov način pristupiti pitanju svećeničkog identiteta, njegove uloge u suvremenom društvu te pastoralu svećeničkih zvanja.

U ovom razmišljanju najprije ćemo promotriti suvremeni kulturni kontekst u kojemu žive današnji mladi, tj. upitati se koji se antropološki model krije iza suvremene kulturne ponude nastale unutar procesa sekularizacije društva. Potom ćemo se upitati koja je uloga Crkve u takvom svijetu i kulturi, a posebno što je svećeniku činiti.

1. Svijet i čovjek bez zvanja

Suvremeni zapadni svijet, prema kojem Hrvatska kroči, u svojoj kulturno-društvenoj složenosti i slojevitosti, svojim ponudama i perspektivama, doveo je do antropološkog modela «čovjeka bez zvanja», kako taj model naziva dokument Papinskog djela za crkvena zvanja, *Nova zvanja za novu Europu*.¹ Riječ je u biti o tome da «pluralistička i složena kultura ima tendenciju stvarati mlade s nedovršenim i slabičkim identitetom sa susljednom stalnom neodlučnošću u izboru zvanja. Mnogi mladi nemaju ni 'osnovnu gramatiku' egzistencije, oni su nomadi: lunjaju bez zastavljanja na zemljopisnoj, afektivnoj, kulturalnoj, religioznoj ravni, oni 'iskušavaju'! Usred velikog mnoštva i različitosti informacija, ali sa siromašnom formacijom, izgledaju izgubljeni s malo preporuka i rijetkim preporučiteljima. Zbog toga se boje svoje budućnosti, tjeskobni su pred konačnim obvezama i pitaju se o svom bitku. Ako s jedne strane traže autonomiju i neovisnost pod svaku cijenu, s druge strane, kao pribježištu, sklone su velikoj ovisnosti o društveno-kulturalnom ozračju i traženju trenutačnoga zadovoljenja osjetila: od onoga: 'dobro mi je', 'osjećam se dobro' do afektivnoga svijeta koji im je po mjeri».²

¹ Usp. Papinsko djelo za crkvena zvanja, *Nova zvanja za novu Europu*, KS, Zagreb 2000., br. 11, str. 21.

² Isto.

U zanimljivoj knjizi eseja, pod naslovom *Napast nedužnosti*, suvremeni francuski filozof Pascal Bruckner opisuje čovjeka kojeg je iznjedrila suvremena zapadna kultura i civilizacija kao osobu koja ne želi odrasti, koja želi ostati vječni adolescent, tj. odbija preuzeti odgovornost kako za vlastiti život tako i za svijet u kojemu živi. Taj će čovjek rado izigravati ulogu «žrtve» koja ima pravo na svoj komad neba i svoju 'porciju' sreće. Taj si je čovjek sagradio svoje nove suvremene katedrale – shopping centre – u kojima je raj na dohvata ruke. «Čarolija robnih kuća – piše Bruckner – leži u tome što nas oslobađa od robovanja neposrednim potrebama eda bi nam prišapnula mnoštvo drugih: jedini užitek krije se u tome što želimo ono što nam ne treba».³ Svoj komad raja želi se odmah, a u eventualnom pomanjkanju sredstava u pomoć uskaču kreditne kartice. Time je dokinut vremenski razmak između iskazivanja želje i njena ostvarenja, a to dalje dovodi do velike nestrpljivosti. Svoj raj, na koji imam pravo, želim odmah i ovdje. To dalje dovodi suvremenog čovjeka do nesposobnosti da planira na duge staze, da planira svoje životno zvanje, da donosi odluke koje će mu obilježiti čitavi život.

Današnja prevladavajući kultura nudi mladima model čovjeka koji je bitno osiromašen u odnosu na čovjeka kako ga zamišlja i želi Katolička crkva, a koja svoje znanje o čovjeku ne crpi samo iz razuma nego i iz božanske Objave. Riječ je o osiromašenju koje cilja na samo otajstvo čovjeka, na njegovu najdublju bit, a time su pogubnija za samoga čovjeka u kojemu usprkos svemu trajno progovara neugasiva žeđ za smislom i istinom. Ako bismo pokušali u par riječi sažeti utjecaj suvremene kulture na današnjeg čovjeka, tj. ako bismo htjeli predstaviti model – lik čovjeka kojega oblikuje suvremena prevladavajuća zapadna kultura, uočili bismo nekoliko temeljnih značajki tog modela.

U prvom redu radi se o modelu *čovjeka bez transcencije*. U suvremenoj zapadnoj misli, ne samo filozofskoj, nego životnoj, Bog ne samo da pada u zaborav, nego se čini da je njegova negacija nužna za afirmaciju samoga čovjeka. Čini se da je suvremeni čovjek žrtva strašne dileme: ili Bog ili čovjek. Izabirući sebe odbacuje se Boga, a time ne preostaje drugo doli tumačiti vlastiti život samo u svjetlu razuma. Život ostaje zagonetka kojoj nedostaje ključ razumijevanja. Između Boga i čovjeka kulturalno se

³ P. Bruckner, *Napast nedužnosti*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1997., str. 43.

je uspostavio odnos neprijateljstva, isključivosti, ravnodušnosti, otuđenosti. Drugim riječima, Bog nema ništa sa životom ni sa životnim odlukama.

Nakon što je postao siromašniji za Boga, suvremeni je zapadni čovjek izgubio i *vlastitu otajstvenost*, vlastitu tajnu, izgubio je potpunost, cjelinu. Gubitak cjeline je odbacivanje misterija osobe u njenoj najdubljoj biti i u njenoj transcendentalnoj dimenziji, u njenoj žeđi za slobodom i ograničenjima. Gubitak cjelovitosti sastoji se u prenamagavanju jednog vida čovjekova misterija, ignorirajući ili čak negirajući druge. Zasebno, pojedinačno zauzima mjesto cjeline, dio definira sve. Time sam projekt ostvarenja čovjeka zapada u veliku krizu. Jedni kao put ostvarenja predlažu odnos prema stvarima, tj. naglašavajući ekonomsku dimenziju drže kako će čovjek preko materijalnih bogatstava ispuniti svoju želju za srećom. Drugi pak nude put razuzdane slobode u kojoj je vlastita sloboda mjera svih stvari, što dovodi do velike nemoralnosti i dubokog prijezira prema čovjeku. Ako je s pozornice povijesti uklonjen Bog, ta – kako je govorio Nietzsche – najveća pogreška ljudske povijesti, s njim su pokopane i evanđeoske vrijednosti ljubavi, poniznosti, strpljivosti, skromnosti, jednom riječju uklonjen je križ kao put spasenja. Eto čovjeka kojega nudi suvremena zapadna kultura, a koja nam se svakodnevno smiješi i nudi u brojnim hrvatskim kako tiskovnim tako i elektronskim medijima. Eto novog čovjeka, bez Boga, bez transcendencije, bez povijesti; njegovo je konačno zvanje slobodno ostvarenje vlastite spolnosti i odnos s drugima u funkciji tog ostvarenja.

Suvremeni čovjek nije samo bez transcendencije, bez misterija, on je i *bez drugoga*. U ozračju prenamagljenog individualizma i vlastitih prava za drugoga nema mjesta. Suvremeni zapadni čovjek je vječno dijete u borbi za vlastita prava, a ona su prava na ugodu, na zadovoljenje često i najnižih poriva. Lice suvremenog čovjeka je lice čovjeka bez projekta, bez prošlosti i budućnosti, čovjeka koji odbija svako nepotrebno iščekivanje unutar kulture neposrednoga. On je nesposoban promišljati i planirati dugoročno, a još manje na temelju duhovnih vrijednosti koje nadilaze samu povijest. On je dakle *čovjek bez povijesti*. Važna je jedino sadašnjost i u njoj onaj trenutak koji donosi uzbuđenje, zadovoljenje, iskustvo. Na mjesto starih stupaju novoproglašene vrijednosti: sloboda, kreativnost, ljubav prema svim oblicima

života, oslobođenje čovjeka (još više žene), želja za izgradnjom boljeg svijeta i sl. To su nosive ideje gotovo svih antropologija koje je iznjedrila suvremena zapadna kultura. No, istodobno one su neostvarive unutar tih antropologija jer je u krizi razum koji bi im trebao dati sadržaj te ih ostvariti. Ovo je vrijeme slabog razuma. Ako je u krizi razum nisu osjetila, a upravo jezik zadovoljenja osjetila govori o dubokoj krizi čovjeka koji ne poznaje dubine vlastitog otajstva te je iz sjećanja izgubio vlastiti cilj. Jedine sigurnosti koje vrijede u svjetlu ovog jezika jesu one koje nudi sadašnjost. Sve ostalo pada u nesigurnost prošlosti ili budućnosti koji nisu kadri priopćiti značenjske poruke mladima našega vremena. U ovom kultu sadašnjega čudnima i zabranjenima se čine vrijednosti poput strpljivosti, poniznosti, spremnosti na žrtvu, moralna disciplina, nutarnja sabranost, molitva itd.⁴

Ipak, nije sve tako crno. Uz spomenute negativne značajke suvremene kulture postoje i pozitivne. Na neke od njih upozorava nas Ivan Pavao II. u svojoj apostolskoj pobudnici *Pastores dabvo vobis*: «Mladi današnjice – veli Papa – snagom i svježinom svoje dobi nositelji su ideala koji traju kroz povijest: žeđ za slobodom, prepoznavanje neizmjerne vrednote osobe, potreba vjerodostojnosti i jasnoće, novi pojam i način uzjarnosti odnosa muža i žene, uvjerenost i žudno traženje pravednijega, solidarnijega, jedinstvenijega svijeta, otvorenost i dijalog sa svima, nastojanja oko mira».⁵ Navedene značajke svijeta mladih ono su s čime Crkva treba računati u svome pastoralu i radu s mladima. Makar se činilo da je negativnih značajki puno više te da su negativni utjecaji prevladavajući, ipak u srcu svakog čovjeka, osobito mladoga, progovara neugasiva želja za ljepšim i boljim svijetom, za pravednijim odnosima među ljudima i narodima, za sveopćim mirom. Crkva polazi od tog nemira, te želje koja se krije u srcu ljudi te im polako otkriva bogatstvo njihova vlastita života otkrivajući im lice Isusa Krista i njegovu ljubav prema svakom čovjeku. Drugim riječima, Crkva želi pomoći suvremenom čovjeku – tom potrošaču koji sanja o zemlji Dembeliji (usp. poznata grafika Bruegela Starijeg) – da otkrije svoje najdublje zvanje na način da ga upozna s Isusom

⁴ Usp. E. Masseroni, *Vocazione e vocazioni. Tra segni dei tempi e profezia*, Piemme, Casale Monferrato 1999., str. 18-27.

⁵ Ivan Pavao II, *Pastores dabvo vobis*, Nadbiskupski duhovni stol - GK, Zagreb 1992., br. 9.

Kristom koji je najsveobuhvatniji i najdublji odgovor na nemire koji prožimaju svako ljudsko srce. To otkrivanje zvanja događa se u Crkvi – otajstvu zvanja.⁶

2. OD ZVANJA CRKVE DO ZVANJA U CRKVI

Povijest čovječanstva povijest je zvanja, od svojih početaka do svoga konačnog ispunjenja; od prvog Adama, koji nije drugo doli neispunjeno, neostvareno zvanje, do zadnjeg Adama koji je ostvareno, ispunjeno zvanje. U činu stvaranja Bog zove čovjeka na opstojnost, na prijateljstvo sa samim sobom, na sudjelovanje u svome božanskom životu. Bog se objavljuje kao Bog koji zove, a čovjek je pozvani, stvorenje s jedincatim zvanjem u povijesti stvaranja. Jedinstvenost čovjekova poziva očituje se i u jedinstvenosti kojom se Bog obraća svakom čovjeku; Bog se ne ponavlja, On svakoga poznaje i zove po imenu. Bog poziva čovjeka k sebi, poziva ga da nadiđe sama sebe upravo ondje gdje bi u pokušaju samoostvarenja riskirao da se izgubi. Povijest spasenja ipak ukazuje na to da postoji određena struktura poziva kojeg Bog upućuje čovjeku.⁷

Cjelokupna povijest čovjekova poziva/zvanja sažima se u jednu točku: u događaj Isusa Krista koji je od svoga prvog početka do svoga ispunjenja zgusnuta i na radikalan način uzvišena povijest zvanja. Poslanica Hebrejima na Krista primjenjuje riječi pslamiste (usp. Ps 40,7): «Žrtva i prinos ne mile ti se, nego si mi tijelo pripravio; paljenice ni okajnice ne sviđaju ti se. Tada rekoh: 'Evo dolazim!' U svitku knjige piše za mene: 'Vršiti, Bože volju tvoju!'» (Heb 10,5-7). Isus je Onaj koga Otac šalje; Onaj koji se lišava svoga božanskog bogatstva da bi nas obogatio svojim siromaštvom (usp. Fil 2,6 sl; 2 Kor 8,9). Njegova je hrana i njegovo je zvanje «vršiti Očevu volju» (usp. Iv 4,34). U Isusu se ispunjavaju sve povijesti zvanja: od Adama, preko starozavjetnih karizmatika, kraljeva i proroka. Isus nije samo pozvani koji savršeno

⁶ O svijetu mladih i njihovoj religioznosti postoji obilna bibliografija. Spomenimo neka važnija djela: M. Midali – R. Tonelli, *L'esperienza religiosa dei giovani*, LDC, Torino 1995.; O. Galland – A. Cavalli (a cura di), *Senza fretta di crescere. L'ingresso difficile nella vita adulta*, Liguori, Napoli 1996.; R. Tonelli, *Per la vita e la speranza. Un progetto di pastorale giovanile*, LAS, Roma 1996.

⁷ Usp. C. Castagnetti, «Vocazione», u: *Nuovo dizionario di spiritualità*, Edizioni Paoline, Milano 1989., str. 1692-1705; G. Fischer – M. Hastschka, *Sulla tua parola. Vocazione e sequela nella Bibbia*, Apostolato della preghiera, Roma 1998.

odgovara na Božji poziv/poslanje, nego sam postaje zvanje. On je Zvanje, jer je Riječ – Logos, jer je u njemu, za njega, po njemu sve stvoreno (usp. Kol 1,16-17). On je original, izvorni nacrt, prototip prema kojemu je stvorenje pozvano u opstojnost.

Isus nije samo Logos - Riječ u kojoj se Bog ogleda i kojom se izriče, on je istodobno i Riječ kojom Bog izlazi ususret stvorenju na tako radikalna način da i sam postaje stvorenje. Logos/Riječ je tijelom postala, to znači da je zvanje postalo vidljivo, znači da je zvanje dobilo odgovor, ljudski savršeni 'Da'. U Isusu čovjek je odgovorio Bogu; na Božji neopozivi 'Da' čovjeku, dolazi neopozivi i savršeni 'Da' sa strane čovjeka Isusa. Taj 'Da' nije samo njegov, on je i naš, on je općeljudski, jer nas je u sebe uzeo, jer smo mi u njemu i on u nama. Nitko ne može iznutra preobraziti našu slobodu, osim Onoga koji je Isusa pozvao i poslao u opstojnost, u ograničenu ljudsku slobodu koja odgovara na Božju savršenu slobodu. S Isusova križa izarava se zvanje u svome trostrukom usmjerenju: prema vani, u svijet; prema gore, k Ocu, ali i poziv prema njemu samome, u zajednicu, u Njegovo mistično tijelo, u Crkvu. Ovo je temelj, sve drugo je posljedica i razradba ovih temeljnih stvarnosti. Nas posebno zanima poziv/zvanje k Njemu, u njegovu Crkvu, zajednicu pozvanih.⁸

Drugi vatikanski sabor predstavlja Crkvu kao sakrament ili oruđe najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda (usp. LG 1). Crkva je, piše Ivan Pavao II., «otajstvo, jer su ljubav i život Oca, Sina i Duha Svetoga posvemašnje nezaslужeni dar svima koji su rođeni iz vode i Duha, pozvani živjeti samo Božje zajedništvo i očitovati ga u povijesti».⁹ Drugim riječima, Crkva – 'puk skupljen u jedinstvu Oca i Sina i Duha Svetoga' (izraz sv. Ciprijana kojeg preuzima Drugi vatikanski sabor, usp. LG 4), primarno je otajstvo zajedništva usmjereno prema poslanju prema svijetu. «Crkva je, veli dekret o misijskoj djelatnosti Crkve – *Ad gentes* –, od Boga poslana svim narodima da bude 'univerzalni sakrament spasenja', budući da po svojoj naravi potječe iz slanja Sina i slanja Duha Svetoga po odluci Boga Oca (usp. AG 1-2).

Promatrati Crkvu kao 'sakrament spasenja' znači znati nađići opoziciju koja je dugo vladala između 'unutarnjeg života Cr-

⁸ Usp. K. Hemmerle, *Scelto per gli uomini. Profilo del sacerdote*, Citta Nuova Editrice, Roma 1995., str. 33-37.

⁹ Ivan Pavao II., *Christifideles laici*, KS, Zagreb 1990., br. 8.

kve' i 'prisutnosti Crkve u svijetu'. Nadilaženje ove lažne napetosti trebalo bi dovesti i do obnove pastorala zvanja. Naime, zvanje bi trebalo predstaviti ponajprije kao poziv same Crkve da postane kvasac svijeta koji će pomoći čovječanstvu da se usmjeri prema svome istinskom cilju. Crkva živi u svijetu te dijeli probleme koji su vlastiti današnjem čovjeku. Pozvana je da bude solidarna s ljudima kojima je upućena. Drugi vatikanski sabor naglašava da je zadaća Crkve u suvremenom svijetu dvostruka: s jedne strane mora se posvetiti evangelizaciji i posvećivanju ljudi, a s druge cilj je Crkve usavršavanje vremenitog reda evanđeoskim duhom (usp. AA 5). Drugim riječima, poput svoga Utemeljitelja i Gospodina Crkva je pozvana utjeloviti se u duboko u stvarnosti ovoga svijeta te ih preobražene privoditi njihovom cilju, uskrsnom i proslavljenom Kristu. Ovo dvostruko poslanje je dio zvanja svih članova Crkve te je to u biti istinski apostolat: «Crkva se rodila zato da šireći posvuda na zemlji kraljevstvo Kristovo na slavu Boga Oca, sve ljude učini dionicima spasonosnog otkupljenja, i da se po njima sav svijet doista upravi ka Kristu. Svaka djelatnost mističnog Tijela usmjerena prema tom cilju zove se apostolat, koji Crkva vrši svim svojim udovima, dakako na različite načine; kršćanski je naime poziv po svojoj naravi također i poziv na apostolat» (AA 2). Drugim riječima, Crkva - Majka i Učiteljica - treba pomoći svojoj djeci da otkriju svoje zvanje i poslanje u ovome svijetu, svjesni cjelokupne stvarnosti u kojoj žive i u koju su po Božjoj volji postavljeni kao kvasac i svjetlo. Crkva je, poput svoga Utemeljitelja, pozvana na sebe preuzeti rizik utjelovljenja u stvarnosti ovoga svijeta.¹⁰

Crkva i suvremeni svijet nisu tuđi jedno drugome. Naprotiv, međusobno su povezani u jedincatu stvarnost. Crkva, uči Sabor, «hoda zajedno s čitavim čovječanstvom i sa svijetom proživljava istu zemaljsku sudbinu; ona je kao kvasac i takoreći duša ljudskog društva, koje ima da se u Kristu obnovi i preobrazi u Božju obitelj» (GS 40). Crkva, sakrament spasenja, je tu poradi svijeta kao što je i svijet poradi Crkve, makar iz drugih razloga. U Crkvi valja razlikovati dva vida; prvi koji promatra Crkvu kao sakrament spasenja svijeta i drugi koji u Crkvi gleda početak Kraljevstva Božjega. Kao sakrament spasenja Crkva je posve za svijet, ona je instrument novog stvaranja. Kao početak, prvina Kraljevstva Božjega Crkva je cilj i svrha svijeta. Svijet je za Cr-

¹⁰ Usp. P. Mariotti, «Chiesa», u: *Nuovo dizionario della spiritualità*, str. 195-224.

kvu, prema Crkvi usmjeren, ukoliko je ona početak novog stvaranja. Pod oba navedena vida može se reći da je Crkva 'konačno zvanje ovoga svijeta'; u Crkvi se ostvaruje Božji poziv te se u njoj nalazi početak ostvarenja konačnog smisla ljudske povijesti. «Crkva kad sama pomaže svijet i kad od njega mnogo prima teži jedino za tim da dođe kraljevstvo Božje i da se ostvari spase-nje svega ljudskog roda» (GS 45). Drugim riječima, ona teži sve ljude privući Kristu jer je on «cilj ljudske povijesti, točka prema kojoj smjeraju želje povijesti i civilizacije, središte ljudskog roda, radost svih srdaca i punina njihovih želja» (GS 45).

150

Crkva, po primjeru svoga Utemeljitelja, postaje zvanje svijeta. Teološki temelj pastoralna zvanja može nastati samo iz tumačenja tajne Crkve kao *mysterium vocationis*.¹¹ Ako iz ove perspektive promatramo apostolat Crkve, njezino poslanje u ovome svijetu tada je jasno da je pastoral Crkve u svojoj najdubljoj biti pastoral zvanja, pastoral koji svemu, svakom članu Crkve i svakom čovjeku otkriva njegovo najdublje zvanje. «Pastoral zvanja se pojavljuje - kako ističe dokument *Nova zvanja za novu Europu* -, kao čvrst i dosljedan iskaz materniteta Crkve, otvorene nezaustavljivu Božjemu naumu koji uvijek rađa život».¹² Pastoral zvanja više se ne može odnositi na neka zvanja, nego teži k promicanju svih zvanja, budući da u cjelini Crkve ili rastu svi ili ne raste nitko. Isto tako pastoral zvanja više se ne može svesti na novačenje mladića i djevojaka, koristeći se metodom propagande, nego se mora usmjeriti cilju služenja osobi da prepozna Božji naum o svome životu za izgradnju Crkve i društva u cjelini. A nije li vrhovni zakon kršćanskog i svakog drugog života «vršiti volju Božju»? Upravo zato je danas pastoral zvanja srce suvremenog pastoralna. Otkrivanje Božjeg nauma, otkrivanje Božjih darova, udijeljenih pojedincima na izgradnju zajednice postaje središnja tema današnjeg pastoralna.

Sažeto rečeno: suvremeni pastoral zvanja ide za tim da se od zvanja Crkve dođe do zvanja u Crkvi, da u cjelini zajednice pozvanih svaki pojedini vjernik otkrije vlastito zvanje i poslanje u Crkvi i svijetu. Naime, nakon II. vatikanskog sabora u Crkvi je sazrela svijest o tome da svaki čovjek ima vlastito zvanje, tj. da je svaki pozvan na život, na suobličenje Kristu, na život u Crkvi, na svetost, na konačnu slavu u nebu. U Crkvi zvanja kršćanin

¹¹ Usp. *Pastores dabo vobis*, br. 34.

¹² Papinsko djelo za crkvena zvanja, *Nova zvanja*, br. 13, str. 34.

je pozvan otkriti vlastito zvanje u jednome od specifičnih zvanja kojima Duh Sveti obogaćuje Crkvu, a koja se mogu podijeliti u dvije velike skupine: *zvanja na crkvene službe* te *zvanja na različite oblike života*. U prva, tj. u zvanja ustanovljena kao izravno služenje dobru kršćanske zajednice ubrajaju se *zaređeni službenici* (biskupi, svećenici, đakoni); *ustanovljeni službenici* (akolite, lektori) te *prigodni službenici* (izvanredni djelitelj sv. pričesti, katehete itd.). Druga skupina, *zvanja na različite oblike života*, ustvari su načini na koje se ostvaruje osobno suobličenje Kristu u uvjetima trajnog življenja, bilo da je riječ o kršćanskoj ženidbi, udovištvu, posvećenju u religioznom životu, posvećenju u svjetovnim institutima, djevičanstvu i celibatu u pogledu kraljevstva Božjega.¹³

U ovako promatranom pastoralu zvanja jasno je da je animacija zvanja zadaća čitave kršćanske zajednice, župe, biskupije, biskupa, svakog svećenika i svakog vjernika. Nas, naravno, zanima uloga svećenika u ovako promatranom pastoralu zvanja te u okviru pastorala zvanja zanima nas uloga svećenika u pastoralu duhovnih (svećeničkih) zvanja.

3. SVEĆENIK U PASTORALU ZVANJA

Prije nego ukažemo na ulogu svećenika u pastoralu duhovnih (svećeničkih) zvanja te na sredstva kojima se ostvaruje taj pastoral, možda ne će biti suvišno upitati se kakav lik svećenika prevladava danas u kulturi koja rađa «čovjeka bez zvanja», osobito kakav je svećenik u očima mladih.

Danas je uveliko promijenjeno poimanje svećenika i njegove uloge u društvu u odnosu na prošla vremena. Prije je institucija 'nosila' svoje službenike, udijeljujući im položaj i ulogu u društvu. Danas pak službenici trebaju 'nositi' instituciju na način da svojim životom ukazuju na njenu vjerodostojnost. Ukoliko je «simbol» jedne «institucije» svećenik danas mnoge mlade ostavlja ravnodušnima, a kod drugih izaziva podozrivost ili čak odbijanje. Za mnoge on predstavlja sliku Crkve koja pripada prošlosti i čija je moć toliko oslabila da je postala beznačajna i nezanimljiva. Za druge svećenik, kao simbol institucije, još uvijek upućuje

¹³ Usp. C. Castagnetti, «Vocazione», str. 1696-1699.

na klerikalnu Crkvu koju je Drugi vatikanski barem u svojem proroštvu već pokopao.¹⁴

Ukoliko je «simbol transcencije» svećenik se predstavlja kao osoba koja je tu da protumači ostatke religioznosti u srcima ljudi koji su već naučili graditi svijet i bez Boga i njegovih čudesnih zahvata. Ljudima su dostatni tehnologija i znanstveni napredak. Dovoljno je posjetiti jedan od mnogobrojnih foruma mladih na internetu da bi se uvjerali u rečeno.

No, i takav je svećenik, ukoliko je još uvijek osoba od javnog značenja i značaja, primjerice, veoma zanimljiv medijima, osobito u aspektima koji ukazuju na ljudsku, da ne kažemo prizemnu, stranu njegova života, tj. na njegov odnos prema novcu, prema politici i političarima, prema ženama (pitanje celibata, pedofilije itd.).

Na kraju, kod dijela mladih ali i drugih suvremenika, svećenik, ukoliko je «svjedok» života posvema darovana službenju Bogu i ljudima, života življena u radosti i altruizmu, izaziva poštovanje i zanimanje, a ujedno budi i potiče brojna bitna pitanja u životu osoba koje susreće i s kojima živi.¹⁵

Osobno mi se čini da je prva zadaća današnjeg pastoralna duhovnih (svećeničkih) zvanja pojasniti tko je to katolički svećenik i koje je njegovo osnovno, temeljno poslanje u Crkvi i svijetu. Nije mi namjera ovdje izlagati dobro poznata mjesta iz teologije ministerijalnog svećeništva, a koja su tako dobro obrađena u dekretu *Presbyterorum ordinis* te u postsinodalnoj apostolskoj pobudnici Ivana Pavla II., *Pastores dabo vobis*, nego tek ukazati na ono što je prisutno u svijesti današnjeg čovjeka, a što mu nameću mass-mediji.

Suvremena zapadna kultura, koja oblikuje današnje mlade, tj. one kojima želimo uputiti poruku o zvanju kako Crkve tako i njihovu vlastitu, promatra svećenika i njegovo službu previše sociološki, funkcionalno. Naime, promatra svećenika primarno u onome što on čini u fragmentiziranom društvu u kojem su podijeljene društvene uloge. Sociološki pogled u svećeniku otkriva «religioznog profesionalca», jedno zvanje među tolikim drugima; zvanje koje je (još uvijek) potrebno jer i suvremeni čovjek (još

¹⁴ Usp. J. Séguy, «Le clergé dans une perspective sociologique ou que faisons-nous de nos classiques?», u: Aa. Vv., *Prêtres, pasteurs et rabbins dans société contemporaine*, Du Cerf, Paris 1982., str. 50 sl.

¹⁵ O liku svećenika u svijetu mladih usp. E. Masseroni, *Vocazione e vocazioni*, str. 98-99.

uvijek) osjeća duhovne (religiozne) potrebe. S te točke gledišta naravno da je manje važno kakav je svećenik «u sebi», kao osoba, a puno je važnije «što» on čini. Drugim riječima, važni su «čini», «obredi», ono što se obavlja, a manje je važno tko ih obavlja: je li duhovan, svjetovan, moralan, nemoralan, svet ili grješnik. *Funkcionalan pogled* promatra svećenika primarno u odnosu prema zajednici kojoj je upućen, a u konačnici i ovlasti koje ima mogu mu dolaziti od same zajednice. Zajednica je sposobna sama sebi udijeliti svoje službenike. Ovim se praktički briše razlika između ministerijalnog i općeg svećeništva, odnosno sv. red prestaje biti sakramentalna stvarnost.¹⁶

Katolička crkva na svećenika gleda «ontološki», tj. vjeruje i uči da se po sakramentu sv. reda u ređeniku događa objektivna promjena, nešto ontološki duboko što dira samo središte njegova bića. To objektivno što se događa jest svećeničko suobličjenje Isusu Kristu Glavi i Pastiru Crkve te po tom suobličanju, biljevu sv. reda, svećenik je osposobljen obnavljati čine i ljubav Isusa Krista na jedinstven način koji isključuje one koji nisu primili tu osposobljenost. Katolička Crkva vjeruje da nije kadra sama sebi dati svećenike. Ona ih samo može primiti kao dar odozgor. Naime, sv. red je jedan od sakramenata koje je Crkva primila od svoga Utemeljitelja. Zato je pozvani-darovani svećenik netko tko primarno uspostavlja odnos s Isusom Kristom, a tek onda s Crkvom. Iz svećenikova odnosa s Kristom rađa se i bogatstvo njegovih odnosa s Crkvom, tj. konkretnom zajednicom kojoj je poslan priopćiti ponajprije samoga Krista i njegovu spasenjsku ljubav. Sociološko-funkcionalni pogled na svećenika je djelomičan, odnosno zaboravlja na dublju, ontološku dimenziju svećeničkog života, tj. na njegov najdublji identitet, a to je njegova suobličnost Isusu Kristu Glavi i Pastiru Crkve. Iz njegova identiteta, tj. iz njegova «biti» proizlazi i njegovo «činiti». Tu spada i pastoral duhovnih zvanja.

Premda prvotna odgovornost pastoralna usmjerenog prema svećeničkim zvanjima pripada biskupu (usp. CD 15), istina je da sam biskup bez suradnje svećenika ne može učiniti gotovo ništa. Na svećenike «kao odgojitelje vjere spada da se sami ili

¹⁶ O naravi ministerijalnog svećeništva te općenito o svećeničkom identitetu postoji obilna bibliografija. Ovdje samo uputimo na: G. Greshake, *Essere preti. Teologia e spiritualità del ministero sacerdotale*, Queriniana, Brescia 1995., str. 13-38; usp. također J. Murphy, «Suradnici vaše radosti». Papa Benedikt XVI. o svećeništvu», u: *Crkva u svijetu* 42 (2007.) 2, str. 244-258.

preko drugih brinu da pojedini vjernici budu u Duhu Svetom dovedeni do toga da razvijaju vlastiti poziv» (PO 6; usp. PDV 41). Na tragu Drugog vatikanskog Ivan Pavao II., u pobudnici *Pastores dabo vobis*, veli da «život prezbitera, njihovo bezuvjetno predanje Božjemu stadu, njihovo svjedočanstvo odanim služenjem Gospodinu i Crkvi, svjedočanstvo koje je obilježeno izborom prihvaćenoga križa u nadi i vazmenoj radosti, bratska sloga prezbitera i njihova revnost za evangelizaciju svijeta, prvi su i najuvjerljiviji čimbenici plodnosti zvanja». ¹⁷ Misao je jasna: primjer radosnog i svetog svećeničkog života najbolje je sredstvo u pastoralu zvanja. No, nije jedino niti je dovoljno.

154

U zajednici koja je povjerena njegovoj pastirskoj ljubavi svećenik bi trebao doživjeti sebe i svoju karizmu, koju je dobio po sakramentu sv. reda (i sam sv. red je ujedno karizma), kao dar darovan za obogaćenje drugih. Drugim riječima, svećeniku je udijeljena karizma da bude, promiče i potiče darove/karizme kod svojih vjernika. Njegova karizma je karizma koordinacije karizmi vjernika u zajednici, a zajednica u cjelini raste i napreduje po rastu karizmi pojedinih vjernika. Ako se svećenička služba promatra s ove točke gledišta, a nju zahtijeva Sabor i poimanje Crkve kao otajstva zvanja, tada je jasno da je jedna od temeljnih karizmi u svećeničkom životu karizma razlučivanje duhova, odnosno dar prepoznavanja darova koje je Duh Sveti udijelio pojedincima u povjerenju mu zajednici. To dalje vodi do potrebe osobnog osluškivanja Duha Svetoga, odnosno do izgradnje duboko proživljenog i življenog osobnog duhovnog života. Primarna zadaća koja se postavlja pred svećenika jest zadaća i uloga duhovnika, duhovnog oca koji zna prepoznati darove koje Duh udjeljuje njegovoj duhovnoj djeci, a on im služi kako bi ti darovi procvjetali i donijeli plod svetosti i radosti življenja. Tu, u duhovnom očinstvu, i celibat nalazi svoje ispunjenje ili, drugačije rečeno, srce celibata jest karizma svećeničkoga duhovnog očinstva koje je odsjaj i sudjelovanje u očinstvu Onoga koji je poslao svoga Sina da nas sabere u Očev dom. Ivan Pavao II. veli da će «briga za svećenička zvanja znati pronaći oblik postojane i uvjerljive ponude duhovnog vodstva. Potrebno je ponovno otkriti bogatu duhovnu baštinu onoga što se suvremenim rječnikom naziva 'osobna duhovna pratnja' koja je uvijek donosila toliko dragocjenih plodova u životu Crkve... Neka svećenici budu prvi

¹⁷ *Pastores dabo vobis*, br. 41 (usp. OT 2).

koji će uložiti vrijeme i snagu tome odgojnom radu i osobnoj duhovnoj pomoći». ¹⁸

Čini se da je definitivno prošlo vrijeme birokratskog upravljanja župnom zajednicom na način da svećenik u uredu čeka na stranke te im udijeli zatražene sakramente, sakramentale i sl. Nije dosta da svećenik predstavlja određenu instituciju s veoma dugom prošlošću (to može biti otežavajuća okolnost) da bi osigurao vjerodostojnost poruci koju naviješta. Današnje vrijeme zahtijeva dodatnu karizmu, u smislu onoga što smo već naveli. Svećenik se suvremenom društvu predstavlja kao «specijalista za pitanje smisla» (života, patnje, smrti) te posrednik svetoga preko liturgijskih čina, i sam uvjeren da je njegov život odgovor na jedno zvanje, a ne puko obavljanje službe. Konkretno obavljanje povjerene mu službe manje je na crti autoriteta (onaj koji bdije nad pravovjermem, upravlja zajednicom, ispravlja tuđe savjesti), a više je na crti praćenja (svećenik učitelj životnih vrijednosti, savjetnik, dobar slušatelj, iskusni duhovnik i ispovjednik, animator društvenog dijaloga o pitanjima smisla života i načina kao ga ostvariti). Svećenik je pozvan znati dešifrirati i protumačiti duboke težnje ljudskog srca koje se kriju u traženju trenutnog zadovoljenja želja. Polazeći od Božje riječi treba znati upozoriti i raskrinkati sirenski zov potrošačkog društva, osvjetljavajući procese i događaje u tom društvu. ¹⁹

U ovako promatranom svećeničkom životu i djelovanju primat pripada molitvi, tj. oslušivanju glasa Onoga čiji je službenik postao. Papa Benedikta XVI. nedavno reče svećenicima svoje, Rimske biskupije: «Posvetiti vrijeme molitvi u Božjoj prisutnosti stvarni je pastoralni prioritet; to nije dodatak pastoralnom radu: biti pred Gospodinom pastoralni je prioritet i, zapravo, najvažniji» od svih. ²⁰

Osobno sam uvjeren da je ovo ključ svakog pastorala, a osobito pastorala svećeničkih (duhovnih) zvanja. Autentično življenje svećeništvo postaje «znak osporavan», postaje izazov, poticaj i provokacija. Gotovo nikoga ne ostavlja ravnodušnim, a osobito ne mlade čija su srca prepuna traženja pravednijeg svijeta i koja, uz sve gore spomenute naslage i taloge suvremene kulture, ipak

¹⁸ Isto, br. 40. U istom broju Papanaziva svećenike «suradnicima Duha Svetoga».

¹⁹ Usp. L. Padovese *I sacerdoti dei primi secoli. Testimonianze dei Padri sui ministeri ordinati*, Edizioni Collegio S. Lorenzo da Brindizi – Laurentianum, Roma 2002., str. 8-12.

²⁰ Navod preuzet iz: J. Murphy, *nav. dj.*, str. 253.

teže za idealima. Papinsko djelo za crkvena zvanja veli da «ništa nije logičnije i dosljednije od zvanja koje rađa druga zvanja».²¹ Riječ je o plodnom zvanju koje svećenika s punim naslovom čini 'ocem' i 'majkom' njemu povjerenih vjernika. Potrebna je i određena hrabrost u pastoralu svećeničkih zvanja. Papa Ivan Pavao II. veli da je «vrijeme da se o svećeničkom životu govori hrabro kao o neizrecivoj vrijednosti i kao o predivnomu i povlaštenom obliku kršćanskoga života. Odgojitelji, a posebno svećenici, ne smiju se bojati izričito i jasno ponuditi zvanje prezbitera kao stvarnu mogućnost onim mladićima koji pokazuju da imaju darove i nadarenosti koje mu odgovaraju».²² Postavlja se pitanje na koji konkretan način to učiniti. Naime, nije dovoljno ponuditi samo primjer vlastita svećeničkog života kao poziv na nasljedovanje, nego je potrebno poduzeti neke konkretne korake.

4. PASTORAL SVEĆENIČKIH ZVANJA: NEKOLIKO KONKRETNIH PRIJEDLOGA

1. *Rad s ministrantima* - Psihologija zvanja nam pomaže shvatiti dinamizme koji se odvijaju u srcu osobe koja je pozvana ostvariti svoj život u *zvanju za druge*. Jedna od važnih spoznaja psihologije zvanja jest da nema «kasnih» zvanja, nego kasnije ostvarenih zvanja. Drugim riječima, kasnije se razvijaju klice zvanja koje su posijane u najnježnijoj dječjoj dobi. Naravno, mi znamo da je Božji poziv odvijeka, da proizlazi iz vječnog Očeva nauma. No, u ostvarivanju svojih nauma Bog se služi ljudima pa tako i na području duhovnih zvanja. Naša je zadaća pripremiti teren za klicu Božjeg zvanja te kad se ona posije potpomagati je u njenu rastu i sazrijevanju. Prvi oblik rada na promociji duhovnih zvanja jest rad s ministrantima i to onih najnježnije dječjačke dobi. To praktički znači pastoralni rad s djecom koja tek polaze u školu ili, ako je moguće, još i prije, s 5 ili 6 god. Naime, u dobi od oko 8 – 9 godina djeca, u procesu socijalizacije, prolaze ono što psihologija zvanja naziva «procesom satelizacije». Riječ je o tome da djeca u toj dobi, uz roditelje, otkrivaju i druge uzore s kojima se poistovjećuju. Dijete je poput «satelita» koji kruži oko «sunca» što ga predstavlja odrasla osoba. Vedar, radostan,

²¹ Papinsko djelo za crkvena zvanja, *Nova zvanja*, br. 6, str. 9.

²² *Pastores dabo vobis*, br. 39.

otvoren svećenik koji djeci te dobi posvećuje svoje vrijeme i koji se s njima rado i često druži postaje, još uvijek, gotovo idealan objekt nasljedovanja i poistovjećivanja. Ako dječje oduševljenje svećenikom nađe potporu kod roditelja, u krugu obitelji, gotovo se sigurno javlja prva klica zvanja. Naravno da će dijete u daljnjem rastu i sazrijevanju otkrivati i druge uzore s kojima će se poistovjećivati, ali ako svećenik bude ustrajan u praćenju i čuvanju ovog prvog oduševljenja, gotovo se sigurno može očekivati da će neki od skupine dječaka ministranata završiti u malom sjemeništu.

2. *Rad s mladima*, tj. sa srednjoškolcima, studentima i ostalim mladima je puno izazovnije i složenije. Svakako bi mlade trebalo razdijeliti u male skupine najprije prema dobi: prvi i drugi srednje, treći i četvrti, studenti i ostali mladi. Ovi zadnji su redovito najmalobrojniji, ali ih ne treba izostaviti iz pastoralne mladosti, a to je ujedno pastoral zvanja. Mladima treba kroz osobno praćenje i razgovor otkrivati Božji plan o njihovom životu te ih postupno uvoditi sve dublje u život župne zajednice, povjeravajući im različite odgovornosti. Sada je veoma važan vjerodostojan primjer svećeničkog života kojeg kritičko oko mlade osobe promatra, ispituje, ocjenjuje te se njime oduševljava ili ga odbacuje ako je svećenik nevjerodostojan, ako ne živi ono što propovijeda. Osnovno je mlade dovesti do dubljeg iskustva vjere, tj. do susreta s osobom Isusa Krista i taj ih susret stavlja pred pitanje: što učiniti sa svojim životom? Tu se često bude ona lica zvanja posijana u dječjačkoj dobi, te mlada osoba zaželi pripadati Kristu te ga nasljedovati u svećeničkom zvanju. Ovdje se postavlja problem suvremene kateheze koja se redovito svodi na informaciju. Katehetski proces, naprotiv, treba biti *informacija, formacija te inicijacija*. Bez upućivanja u Božju riječ, u autentičan nauk Katoličke crkve, u molitvu te u sakramentalni život nema formacije mladih. No, ni to nije dovoljno. Potrebno ih je uvoditi u život župne zajednice, a to se najbolje postiže ako se mladima povjeri odgovornost za neke vidove života župne zajednice.

No, što konkretno učiniti kad se svećeniku, čije je autentično življenje izazvalo odjek u srcu mlada čovjeka, ili kad sam Duh Sveti progovori njegovu srcu (to je češći slučaj nego što mislimo), javi mladić (ili djevojka) sa željom da postane svećenik ili redovnica. Najprije treba razlučiti znakove zvanja.

5. RAZLUČIVANJE ZNAKOVA ZVANJA

Božje odabranje, poziv i poslanje pretpostavljaju konkretnu osobu u konkretnim socio-kulturalnim uvjetima te je pozvana osoba ona koja treba u punoj slobodi i svijesti o pozvanosti odgovoriti. U odgovoru na Božji poziv nitko je ne može zamijeniti. Stoga prvo razlučivanje znakova pozvanosti mora učiniti sama osoba, koja je dakako potrebna savjeta, ohrabrenja i poticaja, ali konačna odluka pripada pozvanoj osobi. Potrebno je mlade općenito, a onda i one za koje se pretpostavlja da posjeduju znakove duhovnoga zvanja, poticati i učiti da osluškuju vlastito srce, tj. najdublji dio njihova mladoga bića koje je prvo mjesto razlučivanja znakova Božjega poziva. Drugim riječima treba pomoći mladima da otkriju sami sebe, svoje najdublje sklonosti, težnje, nagnuća i želje, potrebno im je 'otvoriti oči'. Sa svoje strane mladi moraju razvijati i sposobnost poučljivosti i poslušnosti kako poticajima Duha Svetoga, koji govori njihovim srcima, tako i prema starijima koji ih često poznaju bolje nego oni sami sebe. Osim oslušivanja govora vlastita srca, mladi se trebaju učiti oslušivati i prepoznavati znakove vremena i u njima također tražiti i otkrivati volju Božju za sebe.

Kada je riječ o duhovnim zvanjima, svijest pojedinca da ga Bog zove nije dovoljna da bi netko stupio u neku zajednicu posvećenoga života ili odgojnu ustanovu za spremanje budućih svećenika ili redovnika. Pored *subjektivnog razlučivanja* neophodno je i tzv. *objektivno*, tj. razlučivanja sa strane odgovornih u Crkvi (red. zajednici) kojoj se osoba obraća. Objektivno razlučivanje odvija se uglavnom pod tri vida: prepoznavanje djelovanja Duha Svetoga u dubini pozvane osobe; vrednovanje 'ispravne nakane' preko ispita o motivaciji; ispitivanje dostatnih sposobnosti za određenu službu. Otkrivanju pozitivnih pokazatelja duhovnoga zvanja Crkva je oduvijek posvećivala puno pažnje. Danas joj u tome osobito pomaže psihologija, dubinska psihologija, dakle općenito znanosti o čovjeku. No, ne manja pažnja posvećuje se i negativnim znakovima (tzv. kontraindikacijama) duhovnoga zvanja, prisutnost kojih svjedoči da dotična osoba ne bi imala autentično zvanje.²³

²³ Usp. R. M. Guy, *Vocazione e discernimento degli spiriti*, Edizioni Paoline, Roma 1963.; A. Barruffo, «Discernimento», u: *Nuovo dizionario di spiritualità*, str. 419-429.

Uglavnom, razlučivanje sa strane odgovornih u Crkvi treba prije svega ispitati ispravnost nakane i motivacije, a one zahtijevaju da pozvana osoba posjeduje dostatan stupanja slobode i psihičke ravnoteže. Crkvene norme traže da se osoba s određenim težim psihičkim poremećajima i pod utjecajem jasnih neautentičnih motivacija ne pripusti u duhovna zvanja. Prva i najvažnija garancija autentične motivacije proizlazi iz vrednovanja same općenito zdrave osobnosti (kod koje ne postoje teži unutarnji konflikti koji mogu dovesti do psihičkih oboljenja), kod koje je temeljna orijentacija osobnosti altruistična, a religiozne vrednote jasno istaknute. Drugim riječima, pozvana osoba koja posjeduje jasne znakove autentičnog zvanja, redovito bi trebala iskazivati unutarnju radost i vedrinu, dostatnu psihološku sigurnost (isključena stanja trajne neodlučnosti i nesigurnosti) i sposobnost da uspostavi zadovoljavajuće međuljudske odnose (isključeni prenaplašeni psihološki obrambeni mehanizmi, agresivne 'projekcije').

Osim ispitivanja autentičnosti motivacija za duhovna zvanja, Crkva je, kako rekosmo, stoljećima posvećivala pažnju *pozitivnim kriterijima* zvanja, tj. pozitivnim znakovima koje zahtijeva određeno duhovno zvanje (npr. dostatne intelektualne sposobnosti za svećeničko zvanje), ali i *negativnim kriterijima*, tj. *kontraindikacijama* duhovnoga zvanja. Najčešće i najteže kontraindikacije odnose se na: 1) obiteljsku pozadinu pozvane osobe (ispituje se je li u obitelji postoje teška psihička oboljenja itd.); 2) nedostatak psihičke ravnoteže (teški poremećaji u dinamici osobnosti); 3) nedostatak sposobnosti za 'zajednički život', tj. nesposobnost pojedinca da se stvarno uključi u život određene zajednice te da prihvati druge kao različite od sebe; 4) višekratno dokazana nesposobnost da se osoba aktivno integrira u nove situacije te da se suoči sa stvarnošću.²⁴

Naravno, kada je riječ o kontraindikacijama kod jako mladih osoba (primjerice polaznika prvih godina maloga sjemeništa) treba reći da se kod njih ne mora raditi o već razvijenom negativnom habitualnom ponašanju. Oni se nalaze u procesu formacije pa određene situacije nezrelosti i nezreloga ponašanja još uvijek nisu definitivne kontraindikacije za otpuštanje tih osoba iz sjemeništa.

²⁴ U brojnim crkvenim dokumentima, osobito Kongregacije za katolički odgoj, navode se i kriteriji koje valja poštivati pri primanju kandidata, bilo u sjemeništa, bilo u redovničke zajednice. Spomenimo posljednji dokument Kongregacije za katolički odgoj: *Uputa o kriterijima razlučivanja zvanja obzirom na osobe s homoseksualnom sklonošću u pogledu njihovog primanja u sjemenište i u svete redove*, Vatikan 2005.

6. ZAKLJUČAK

Suvremeni pastoral zvanja nadilazi dosadašnje uobičajeno poimanje pastoralna zvanja kao novačenja novih mladića i djevojaka u duhovni stalež. Današnji su pastoralni djelatnici, osobito svećenici, pozvani pomoći mladim osobama da u krilu Crkve otkriju vlastito životno zvanje, odnosno Božji plan o njihovu životu. Drugim riječima, redoviti opći pastoral postaje pastoral otkrivanja životnog zvanja pojedinih vjernika. Riječ je o otkrivanju volje Božje čije je vršenje vrhovni zakon u kršćanskom životu. Specifični pastoral duhovnih zvanja postaje pomoć u hodu na putu k Isusu Kristu. Kad je riječ o pomoći u otkrivanju zvanja za ministerijalno svećeništvo nadasve je važno da se mladim osobama na jasan način predoči narav ministerijalnog svećeništva kao i identitet katoličkog svećenika. U tom pogledu veoma je važno i nezaobilazno životno svjedočanstvo onih koje se već nalaze u službi braće i sestara kao ministerijalni službenici Novoga zavjeta. Životno svjedočanstvo je prvi i privilegirani put naviještanja Radosne vijesti.

THE HEART OF PASTORAL – THE PASTORAL OF VOCATION

Summary

The author first briefly states the crisis of spiritual vocations in the modern world that has made an anthropological model of “man without vocation”. He presents the characteristics of that anthropological model that is in strong opposition to Christian anthropology. Then he speaks about the vocation (calling) of the Church and about the vocations in the Church, starting from the original God’s plan about the call to man, which had its realization and culmination in the occurrence of Jesus Christ. In the third part of this work the author discusses what would be the role of priests, as the direct pastoral officials, in the pastoral of spiritual vocations. He states some concrete pastoral activities in the work with children and the young, with regard to spiritual vocations. In the end the author briefly states the criteria of differentiation of the authenticity of spiritual vocations.

Key words: pastoral, vocation/vocations, priest, priesthood, Church, Jesus Christ, criteria of differentiation.